

Лавренъов Борис Андрійович

Життєвий і творчий шлях

Борис Андрійович Лавренъов (справжнє прізвище Сергєєв) народився 17 липня 1891 року в Херсоні у сім'ї вчителів.

По материнській лінії його походження достатньо знатне і романтичне (козака сім'я, учасники суворовських походів і севастопольської баталії, багатства, протягом ночі спущені за картярським столом.) Про батькову рідню невідомо майже нічого – він став сиротою у півтора роки і виховувався у прийомній сім'ї чиновника херсонської таможні Сергєєва. Історію своєї сім'ї Лавренъов докладно і захоплююче описав у "Короткой повести о себе".

З дитячих років ним оволодівають дві пристрасті: книги і театр. Він мав необмежену можливість їм віддаватися. У Херсоні була чудова бібліотека і театр з професійними драматичними труппами.

Двері туди для юного Лавренъова завжди широко відкриті, завдяки тому, що його хрещений батько – міський голова Херсона протегував бібліотеці і мав свою ложу в театрі.

Перші літературні спроби майбутнього письменника відносяться до часів навчання в гімназії. Це була поема "Люцифер" на півтори тисячі рядків, написана під впливом лермонтовського "Демона". Досвід виявився невдалим – своє дітище він "тайкома поховав ...під акацією на бульварі". Проте любов до літератури, поезії, творчості Лермонтова Борис Андрійович зберіг на все життя.

Херсонська гімназія де навчався Б. Лавренъов

Дитячі і юнацькі роки Лавренъова були щасливими завдяки турботі і увазі люблячих батьків, які підтримували його у всі життєвих негараздах. Таких, наприклад, як невдалий вступ у морський корпус (підвів поганий зір). Не склалося і навчання на математичному факультеті Київського університету – було надто нудно і сухо.

Вищу освіту Лавренъов отримав, навчаючись впродовж 1909-1915 років на юридичному факультеті Московського університету.

У студентські роки поетичне натхнення знову охопило Лавренъова. Перша публікація його віршів була в херсонській газеті "Родной край" у 1911 році, через рік — у московському альманасі "Жатва" під прізвищем Сергєєв.

Борис Лавренъов з батьками

У каталогах виставок херсонських художників 1911-1913 років, що збереглися, значаться роботи Б.Сергєєва-Лавренъова. Характерно, що більшість їх присвячено морю і театру – двом захопленням, яким майбутній письменник залишився вірний до кінця життя. Цілком можливо, що Б.А.Лавренъов увійшов би до історії вітчизняного мистецтва не тільки як прекрасний літератор, а й як талановитий художник.

Кінець богемно-студентській безтурботності поклала війна. Був мобілізований у 1915 році і після офіцерського училища відправлений на передову артилерійським

поручиком. У 1915 році піти на фронт – означало вчинити так, як більшість однолітків, учорашніх гімназистів і студентів, тих, у кому "заграла військова жилка" предків. Лестила й можливість одягтися у новенький офіцерський мундир і стати в ряди "рятівників Вітчизни".

1914-1916 роки

Буремні події 1917-1918 років цілком змінили життя і світогляд Бориса Андрійовича. У розгубленому душевному стані, з великими зусиллями і ризиком Лавреньов пробрався у вересні 1918 року з Москви до рідного Херсона.

Саме в останніх числах вересня 1918 року в херсонській газеті "Родной край" з'явилася стаття Б. Лавреньова "Хліба і видовищ (Вмираюча Совдепія)". У ній письменник створює портрет нової влади, яку він не розуміє і не приймає, та пророкує швидкий кінець Совдепії: "А буря близька...". З повною відвертістю Лавреньов розповів батьку про свої сумніви і коливання. І батько вимовив слова, що визначили його світогляд на все життя: "... Найсвятіше, що є в людини,— це батьківщина і народ. А народ завжди правий... У нього глибинна народна мудрість, він знайде вихід навіть на краю прірви. Йди з народом і за народ до кінця!..."

У Червону Армію пішов добровольцем. Служив в артилерійських частинах на Україні, Кримському фронті під керівництвом Подвойського і Фрунзе, деякий час командував бронепоездом. У липні 1919 року був важко поранений в ногу, коли банда отамана Зеленого проривалася через залізничне полотно біля роз'їзду Карапиші. Зберігся документ тих часів, що засвідчує мужність і героїзм червоного командира, який, навіть тяжко поранений, продовжував керувати артилерійським вогнем і змусив противника відступити з великими втратами.

Після лікування у госпіталі продовжив військову службу на Туркестанському фронті. Був комендантом Ташкента, секретарем політуправління фронту, співпрацював у місцевій періодиці, відповідав за видання друкованої продукції — плакатів, листівок, газет і журналів.

Вже тоді повною мірою проявилася глибока освіченість, непересічне літературне та художнє обдарування Лавреньова. За чотири роки служби в Туркестані він сформувався як журналіст, письменник і художник-графік. У ташкентських виданнях під різними псевдонімами Борис Андрійович опублікував близько 130 заміток, розповідей, фейлетонів, статей. Писав вірші і рецензії, ілюстрував книжки, випускав листівки і плакати, надрукував в газеті "Красная звезда" уривок з поеми "Алые облака", в молодіжній газеті "Юный Восток" – дві глави з роману "Крейсер "Коминтерн".

У 1922 році Борис Лавреньов взявся за епопею "Звезда-полюнь", що охоплює історичне чотириріччя: 1916-1920 роки. Стос машинописних аркушів зростав з неймовірною швидкістю, на тисяча шестисотій сторінці автор утомлено надрукував: "Кінець".

Переосмисливши і переробивши її, письменник створив цикл романтичних повістей: "Ветер", "Марина", "Звездный цвет", "Сорок первый", "Рассказ о простой вещи" та інших, опублікованих у 1924 році.

Загадковим і незрозумілим, за словами дослідника творчості Лавреньова Б. Геронімуса, було перетворення слабкого поета-футуриста на автора прекрасної прози. Талант його загартувався в полум'ї війни і революції, від війни він "одержав безцінний дарунок — пізнання народу". Ранній прозі письменника притаманний не тільки романтичний порив, але і розуміння гибельності того, що відбувається.

Борис Лавреньов був одним з не багатьох, хто не приймав на віру класову заповідь "моральне усе, що служить революції". У повістях "Ветер", "Зб. 213.437", "Происшествие" проявився погляд письменника на громадянську війну як на самознищення народу, коли по обидва боки гинули кращі.

Драматичні долі інтелігенції, втягнутої у вир революції і війни, — тема оповідань "Мир в стеклышке", "Граф Пузыркин", "Моль", "Отрок Григорий", повістей "Седьмой спутник" і "Гравюра на дереве".

Лавреньов демобілізувався в 1924 році, віддавши майже 10 років армії — спершу царській, потім — Червоній.

У 1927 році зійшла і яскраво спалахнула зірка Лавреньова-драматурга. Його п'єса "Разлом" про історію і роль "Аврори" у Жовтневому перевороті була поставлена на сценах кращих театрів, стала класикою драматургії.

Сталінські репресії не торкнулися Б. Лавреньова безпосередньо, але внесли розлад у його життя і творчість. Тільки завдяки збереженим листам ми можемо довідатися, про що він думав і що відчував у ті роки.

Досягнення соціалізму, побудовані потом і кров'ю мільйонів людей, не надихали письменника. У своєму романі "Синее и белое" та повісті "Стратегическая ошибка" він повертається до подій 1914 року.

Героїчна війна проти фашизму в Іспанії знайшла відгук у душі Б. Лавреньова, їй він присвятив повість "Чертеж Архимеда" і п'єсу "Начало пути".

Ветеран двох воєн, Лавреньов у роки Вітчизняної війни був серед захисників блокадного Ленінграда, військовим кореспондентом на Північному і Чорноморському флотах.

Героїзм рядових трудівників війни — матросів, солдатів, командирів, їхня вірність обов'язку, військова кмітливість, стійкість і самовідданість — про це оповідання письменника військової пори "Форт двоих", "Подарок старшины", "Разведчик Вихров" і багатьох інших.

У післявоєнні роки письменник живе у Москві, пише драматичні твори, виступає як публіцист на сторінках газет і журналів, цікавиться міжнародною політикою, займається перекладами, вивчає теорію й історію мистецтва. Останньою сторінкою творчості Лавреньова стала драма "Лермонтов", над якою автор працював п'ятнадцять років.

50-ті роки

Помер він у 1959 році, похований у Москві на Новодівочому цвинтарі.

У долі Бориса Лавреньова — талановитого письменника, освіченої й інтелігентної людини відбилася доля його країни і народу, з яким він пройшов через всі

випробування і якому присвятив свою творчість.